

Neceliakální glutenová senzitivita

Neceliakální glutenová senzitivita je onemocnění gastrointestinální soustavy vzniklé neschopností organismu snášet lepek.

Stejně jako celiakie, má i toto onemocnění obdobnou manifestaci. Klinický obraz zahrnuje **gastrointestinální i extraintestinální** obtíže jako u celiaků, avšak nedochází k atrofii klků tenkého střeva.

Diferenciální diagnostika

Je nutné odlišení od celiakie či alergie na pšenici. K tomu se využívají krevní odběry, sérologické testy a histologické vyšetření vzorku odebraného při kolonoskopii. Pokud jsou výsledky negativní, doporučuje se dodržování bezlepkové diety. V případě, že dojde ke zlepšení obtíží, potvrzuje se diagnóza expozičním testem.

Gastrointestinální manifestace

- Průjem/zácpa
- Nadýmání
- Nevolnost a bolesti břicha
- Aftózní stomatitida
- Pálení žáhy způsobené gastroezofageálním refluxem

Gluten, vyskytující se v obilovinách jako zásobní látka, sestává z polymerních a monomerních podjednotek. Polymerní částí glutenu jsou tzv. **gluteniny**, zatímco monomerní části se označují jako **prolaminy**.

Tyto podjednotky glutenu jsou rezistentní vůči enzymatickému trávení, jak žaludečními a pankreatickými peptidázami, tak peptidázami kartáčového lemu sliznice tenkého střeva.

Aminokyselinové řetězce prolamínů tak v nezměněné podobě pronikají do vrstev sliznice tenkého střeva (laminy propria a submukózy). Zde vyvolávají **nadměrnou reakci imunitního systému**, respektive složek jeho přirozené imunity. Dochází k hromadění neutrofilů a eosinofilů ve střevní sliznici a zvýšení množství bazofilů v krevním řečišti.

Dle některých zdrojů mohou být intestinální obtíže způsobeny **změnami neuromuskulární aktivity** jejunu a ilea. Toto ovlivňování nervových plexů ve střevní stěně může vést ke:

- Zvýšené kontrakci střevní svaloviny a zvýšené buněčné sekreci -> časté průjmy
- Zpomalení střevní peristaltiky obdobně jako u použití opioidů -> zácpy

!CAVE! Zvýšenou imunitní odpověď na přítomnost lepku v potravě může způsobit též **intestinální zánět**, **nerovnováha intestinální mikroflóry** (gram-negativní bakterie převažují nad gram-pozitivními) či **změny bariérové propustnosti** střevního epitelu a nadměrný příjem glutanátů a jiných konzervantů.

Extraintestinální manifestace

- Kožní vyrážky
- Parestézie-brnění až necitlivost akrálních částí těla
- Psychické poruchy-deprese, úzkost, bolest hlavy
- Celková únava

Souvislost s psychickými poruchami

Existují studie dokazující souvislost neceliakální glutenové senzitivity a duševních chorob. U osob trpících schizofrenií či autismem je znatelně výraznější incidence glutenové senzitivity. Po nasazení adekvátní diety bez přítomnosti lepku může dojít k odeznění, či zmírnění některých symptomů těchto psychických onemocnění.

Při nedokonalém trávení lepku (často zároveň s nesprávným trávením kaseinu) dochází k tvorbě **exorfinu**, jehož uvolnění do krve je podmíněno porušením střevní bariéry (= zvýšení propustnosti látek). Exorfiny následně prostupují hematoencefalickou bariérou a váží se na opioidní mozkové receptory.

Odkazy

Související články

- celiakie

Použitá literatura

